

Norsk kulturråd
post@kulturradet.no;
preben.von.der.lippe@kulturradet.no
Hilde.Sornaes@kulturradet.no

Oslo, 3.april 2017

HØRINGSSVAR FRA ØSTNORSK JAZZSENTER/MØST

Innspillsrunde om utvikling av strukturen i regionale kompetansesentre for musikk

Leveringsfrist: 3.april 2017

Til Norsk kulturråd og Musikkutvalget

Vi vil i det følgende gjøre rede for våre synspunkt:

- MØST og Østnorsk jazzsenter har ikke fått statlige midler for å etablere et nettverk med likeverdige parter
- Kompetansebegrepet slik vi ser det, og hva slags kunnskap vi legger vekt på for å styrke feltet
- Det er behov for regionale produksjons- og kompetansesentre over hele landet
- Det er ikke hensiktsmessig å innføre én og samme modell for alle regioner
- Det må tas hensyn til hvordan fylker og kommuner bidrar i nettverkene mht finansiering og oppgaveløsning
- Det er behov for mer kunnskap om feltet før man foretar endringer i strukturen

1. Angående nettverk og senter – kommentar til Norsk kulturråds beskrivelse og kronologiske gjennomgang

Med fare for å bli vel organisasjonsteoretisk vil vi gjerne bidra til å oppklare noe av forvirringen rundt hvem som har fått midler til å drive nettverk og hvem som ikke har fått midler til å drive nettverk; nærmere bestemt MØST/Østnorsk jazzsenter.

Østnorsk jazzsenter, Austnorsk folkemusikksenter og Delta Øst (nettverket RKØ) søkte Kulturdepartementet om tilskudd til *et nettverk* 24.nov 2009. Departementet sendte søknaden vår videre til Norsk kulturråd på bakgrunn av vedtak av statsbudsjett for 2010 hvor ansvar for fordeling av statlig tilskudd til kompetansesentra/nettverk var overdratt til Kulturrådet.

Søknaden ble innvilget 14.juni 2010. Norsk kulturråd stilte følgende forutsetning:

Kompetansenettverket skal forankres som en selvstendig enhet under Østnorsk jazzsenter.

Med andre ord: vi fikk ikke tilskudd til et selvstendig nettverk drevet av tre likeverdige parter. Derimot fikk vi et tilskudd som skulle forvaltes av Østnorsk jazzsenter – og, som det står i tildelingsbrevet:

Statstilskuddet skal nyttes til kompetanseutviklende tiltak.

Nettverket RKØ ble derfor avviklet. I dets sted ble deltakerne i nettverket utnevnt til en faglig styringsgruppe underlagt styret i Østnorsk jazzsenter. Midlene har i sin helhet blitt benyttet til kompetanseutviklende tiltak innenfor det *vi har tolket* at ordningen til enhver tid har definert som relevant kompetanse i musikkbransjen i vår region.

Kompetanseaktiviteten i Østnorsk jazzsenter har vært drevet under logoen MØST – musikknettverk Østlandet. Ordet *nettverk* betyr i denne sammenhengen at vi jobber på kryss og tvers av geografiske, sjangermessige og bransjemessige grenser. Vi har valgt å løse oppdraget om å

styrke, samordne og stille til rådighet den kompetansen som finnes i den enkelte region for de ulike regionale aktørene på det rytmiske musikkfeltet gjennom å ha et utstrakt faglig og praktisk samarbeid med en lang rekke bransjeaktører, enkeltpersoner og organisasjoner i vår region nettopp for å kunne samle, styrke og stille til rådighet kompetanse. På denne måten driver vi *nettverksarbeid*, men vi er ikke organisert i et *nettverk* av likeverdige parter. Derfor tror vi at enkelte kanskje kan misforstå Kulturrådets presentasjon på side 5 i notatet hvor det kan se ut som om det er Musikkregionen Gjøvik, Fabrikken Lillehammer, MFO Hedmark Oppland, Akershus Musikkråd, Volumfestivalen, Festival Ø og Vintermyggen som driver MØST. Disse aktørene driver ikke MØST. De er derimot et knippe blant veldig mange parter som MØST samarbeider med om faglig innhold, arrangementsavvikling og brukerrekruttering.

For ordens skyld vil vi også kommentere side 11 og 12 i notatet:

I 2010 ble det bevilget 5 mill kroner og ytterligere to nettverk ble tatt inn i ordningen.

Som nevnt over var tildelingen til Østnorsk jazzsenter ikke en tildeling til å opprette et nettverk.

2. Definér kompetanse

Musikkutvalget reflekterer blant annet over at enkelte sentre/nettverk ikke har definert *kompetanse* og *kompetanseutvikling*. Musikkutvalget peker på at evalueringen av Forss m.fl. fra 2012 slår fast at begrepet "kompetanseutvikling" ikke var tilstrekkelig definert. Musikkutvalget sier videre at

Dette er en betydelig brist hos en type organisasjonsvirksomhet med navn kompetansenettverk.

Her oppfatter vi Forss m.fl. på en annen måte. Forss m.fl. skriver nemlig på side 4:
Men samtidig konstaterat evalueringen att ordningen även var behäftad med en del svagheter;

- 1. Frågan om vad som utgör kompetens och vilken form av kompetens en stödform ska bidra till att skapa var inte tillräckligt preciserad. (...)*
- 2. Frågan om hur kompetens kan och bör stärkas är inte heller preciserad. (...)*
- 3. Det finns en diskrepans mellan de olika utredningar som föregått ordningen, men det har inte klart framgått när delar av tidigare förslag lämnats därhän. (...)*

Forss m.fl. peker på at det er *tilskuddsordningen for regionale kompetansesentre og –nettverk* som bygger på en manglende definisjon og avgrensing av kompetanse. Ikke sentrene og nettverkene.

MØST og Østnorsk jazzsenter har definert begrepene *kompetanse* og *kompetanseutvikling* slik:

Kompetanse er de kunnskaper, ferdigheter og holdninger et individ har som setter det i stand til å nå sine mål innen et gitt område.

Kompetanseutvikling er tiltak som skal bidra til at individer har de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som skal til for at de kan nå sine mål innen et gitt område.

Vi har ønsket å etablere et fullskala kompetansesenter, dvs en organisasjon som samler inn, frembringer, systematiserer, kvalitetssikrer og formidler kunnskap – i samarbeid med andre aktører på musikkfeltet, både innad på Østlandet og i et større fellesskap for hele landet. Derfor har vi blant annet søkt om midler til å kartlegge feltet i vår region. Dette har vi hittil ikke fått midler til.

I arbeidet med MØST har vi forholdt oss til retningslinjene for tilskuddsordningen. Stortingsmelding 21 slo fast hva tilbudet skulle bestå av, og Kulturrådets retningslinjer fra 2014 ga en ytterligere avklaring rundt hva kompetansetilbudet skulle bestå av. I tillegg til stortingsmeldingen, tildelingsbrev og retningslinjer har det i perioden også vært dialog, samtaler og møter med både representanter fra Norsk kulturråd, Kulturdepartementet, fylkeskommuner, de andre kompetanse- og sjangersentrene samt nasjonale interesseorganisasjoner på musikkområdet hvor de skriftlige retningslinjene har blitt tolket og finlest ytterligere. Vi opplever at vi har "tatt signaler" underveis og at vi har vært på riktig spor i forhold til forventningene.

Samtidig kan vi innrømme at Musikkutvalget i Kulturrådet kan ha helt rett i å oppleve oss som innadvendte og lite kommuniserende så lenge kontakten mellom oss utelukkende har bestått av søknader og årsrapporter.

Ut fra de til enhver til gjeldende retningslinjer for tilskuddsordningen har vi definert vårt formål til:

å formidle kunnskap som setter aktørene i musikkbransjen bedre i stand til å leve av virksomheten sin.

Musikkutvalget stiller spørsmål ved om ikke kompetansesentrene kunne tilby kurs og opplæring også av musikkfaglig art. Vi går gjerne inn i en videre diskusjon med Kulturrådet og Musikkutvalget om hva slags musikkfaglig kunnskap dette kunne være. I mellomtiden gjør vi oppmerksom på at Kulturrådets retningslinjer fra 2014 er tydelige på:

...sentrene skal i hovedsak ikke støtte (...) kompetansetiltak av musikkfaglig eller kunstnerisk art

3. Det ER behov for regionale sentre som kan jobbe med kompetanse og produksjon over hele landet

Musikkutvalget ser i sine betraktninger ikke nærmere på om det er behov for

- Turnéproduksjon
- Bestilling av ny musikk/komposisjoner/produksjoner
- Arrangørutvikling i form av innholdsleveranser, myndighetskontakt, koordinering av program og nettverksmøter
- Ensembledrift innen flere sjangre enn klassisk, opera og kammer
- Rekrutterings- og talentutviklingstiltak med konserter og musikkproduksjon

Vi mener at det er behov for at slike oppgaver løses, og at slike oppgaver selvfølgelig ikke skal være forbeholdt en smal krets av jazzmusikere. Vi mener at disse oppgavene ikke ivaretas av markedet.

Her er noen konkrete eksempler på slike oppgaver utført av de regionale jazzsentrene:

- i samarbeid med Kirkens bymisjon arrangerte Nordnorsk jazzsenter i september 2016 turné med Solfrid Molland kvartett. Turneen gikk til Hemnes, Bodø, Sortland, Alta, Vadsø og Kjøllefjord. Prosjektet kombinerte konsert med kvartetten, som består av to norske og to rumenske musikere, med foredrag og debatt om ulike sosiale temaer, hhv rus, romfolkets situasjon, overgrep og skam, minoriteter og religion.
- Midtnorsk jazzsenter og Moldejazz har med Trondheim jazzorkester etablert et stipend finansiert av Sparebank1 Midt-Norge som hvert år går til et bestillingsverk av én til tre musikere under 35 år framført av TJO (nå sist Antropocen av Skrap + TJO – en produksjon som kommenterer "menneskets tidsalder" og framtidsvisjoner i lys av ulike menneskeskapte "utfordringer")
- Vestnorsk jazzsenter har utløst regionale midler til å etablere en turnérute på Vestlandet; Den musikalske stamvegen, som fra oppstart i 2008 har resultert i mer enn 250 konserter på 50 ulike scener i regionen, hvor 150 profesjonelle utøvere, hovedsakelig fra Vestlandet, har medvirket.
- Sørnorsk jazzsenter har etablert Sørnorsk ungdomsstorband som annenhver sommer reiser på turné med båt hvor de gjør konserter på fire ulike anløpssteder langs kysten

- Østnorsk jazzsenter har fått arrangert og nyskrevet norske tekster til ti gamle jazzstandards for barne-/ungdomskor og jazzkvartett som har turnert fra kor til kor

Eksemplene over viser noe av bredden i jazzsentrenes aktiviteter. Vi er åpne for at denne typen arbeidsoppgaver kan legges til andre aktører enn jazzsentrene dersom det fins gode argumenter for dét. I forkant av en eventuell slik avgjørelse vil vi be om at Kulturrådet ser nærmere på hvilke strukturer som i så fall skal bidra til at I.P.A. får spilt på Bømlo, at Ola Kvernberg trio spiller i Risør, at Anja Eline Skybakmoen spiller i Sandnessjøen – og at de får dekt reisa og betalt tariffen uten at konsertarrangøren sitter igjen med underskuddet.

De regionale sentrene jobber for og med det frie feltet; konsertarrangører, musikere, komponister og produsenter. Kulturrådets notat peker på at mange musikere ønsker seg flere spillejobber og flere turneer. De ønsker mer tid til å fokusere på kunsten og flere muligheter til å møte publikum. Musikerne ønsker ikke å bruke tida si på administrasjon og rapportering. Noen av dem ønsker heller ikke å gå på "skattekurs".

Vi mener at MØST og Østnorsk jazzsenter sin virksomhet, dvs innen både kompetanse og produksjon, bidrar til nettopp flere spillejobber og flere turneer.

Vi tror at en avvikling av regionale kompetansesentre (og færre "skattekurs") vil bidra til at det blir færre konserter og turneer over hele landet. Aktørene i musikkbransjen får svekket sitt inntektsgrunnlag dersom det legges mindre vekt på kunnskapsoverføring mellom bransjeaktørene.

Gjennom et langsiktig tilbud fra MØST og Østnorsk jazzsenter oppnår vi:

- stabile driftsforhold for spillesteder og konsertarrangører gjennom
 - o konsert- og turnéproduksjon
 - o arrangørutvikling, rådgivning, opplæring, kursing
 - o myndighetskontakt og videreformidling av tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner til konsertarrangører
- produksjon av ny musikk, nye arrangementer og nye forestillinger (enten det er til ungdomsstorband, ungdomskor, barnekor eller proffe kor, band og ensembler)
- å gi flere oppdrag til musikere gjennom turné- og konsertvirksomhet
- en mer kompetent musikkbransje og at aktørene i bransjen får en bredere forståelse av verdikjeden

Det frie feltet har en rekke ulike ordninger for finansiering: fra statens kunstnerstipend til rettighetsfinansierte ordninger og de ulike prosjekt- og driftsbaserte tilskuddsordningene i Norsk Kulturråd.

Vi mener at disse stipend- og tilskuddsordningene ikke alene er tilstrekkelig for at både utøvere og konsertarrangører skal leve lenge og vel. Det trengs noe mer. Det trengs aktører som kan bidra til å styrke strukturene, å gjødsle og inspirere, å være et talerør opp mot staten og inn mot regionale og lokale myndigheter. Det trengs aktører som kan legge til rette for at det etableres nettverk mellom alle de små aktørene (ofte selvstendig næringsdrivende) i musikkfeltet, og at disse deler kunnskap, kompetanse og best practices slik at feltet som helhet kan styrkes faglig,

så vel som økonomisk. Dette kan ikke MØST og Østnorsk jazzsenter gjøre alene. Men vi kan være én aktør som bidrar til dette sammen med feltet.

Kulturrådet peker på evalueringen av jazzsentrene fra 2006. Vi tillater oss derfor å minne om at denne konkluderte med:

gjennom jazzsentrene får det offentlige mye ut av lite penger (...) jazzsentrene utgjør en struktur som synes å være smidig og fleksibel i forhold til endringer i omgivelsene og i samspill med andre aktører og ordninger (...) det viktigste resultatet av satsningen på jazzsentrene har trolig vært styrkingen av arrangørnettverket (...)

Mye har skjedd siden 2006. Musikklivet har endret seg siden da. Derfor blir det kanskje litt utdatert å stadig referere til en mer enn ti år gammel evaluering. Fra den gang til nå har for eksempel Kulturrådet opprettet både arrangør- og musikerordning. Ensembleordningen er utvidet og har også fått en større øremerket pott til utvikling av profesjonelle kor og vokalensembler. Ikke minst har festivalordningen hatt en voldsom utvikling, og er nå inne i en viktig fase med videreutviklingen av knutepunktfestivalene. Situasjonen for det frie musikkfeltet i 2017 er en helt annen enn situasjonen slik den var i 2006. Også ved at det er etablert en egen ordning for statlig finansiering av kompetansearbeid på musikkområdet i alle regioner.

Kompetanse- og produksjonssentrene tid er ikke omme. På samme måte som det er bygd ut regionteatre, regionoperaer og regionorkestre over hele landet i denne perioden, på samme måte som det er satset på kammerensembler og etablert ordninger for frie teater- og dansegrupper, så mener vi at det er behov for både kompetanseformidling og turné- og konsertproduksjon innen alle smale sjangre over hele landet.

4. Det er ikke mulig å innføre én og samme modell i alle regioner.

Vi har blitt bedt om å gi innspill på de foreslåtte modellene. Hver region har sin egenart, sine utfordringer og sine muligheter. Derfor vil nok ulike modeller passe i ulike regioner.

Til modellene foreslår Kulturrådet at sentrene skal samlokaliseres med studioer, scener, kontorer, øvingsrom, konferansesaler med mer. Vi kjenner ikke til at noen sentre ikke er samlokalisert med slike funksjoner i dag. Mange av sentrene har også vært bidragsyttere til og pådrivere for opprettelsen av en rekke scener, aktører og samlokaliseringer.

5. Forholdet til fylkeskommuner og kommuner

Kulturrådets notat tar i liten grad opp forholdene rundt fylkeskommunene og kommunenes økonomiske bidrag til strukturene på feltet.

De regionale enhetene løser i dag oppgaver som fylker og kommuner har behov for at løses. Dersom den statlige finansieringen til jazzsenter eller kompetansesentre trekkes inn, er det ikke nødvendigvis gitt at det fylkeskommunale engasjementet overføres til andre aktører.

Jazzsentrene løser i dag for eksempel ut fylkeskommunale og kommunale midler til konsertarrangører. I vår region gir de fleste fylker og kommuner direkte tilskudd til festivaler. De færreste gir til helårsarrangører. Derimot kan Østnorsk jazzsenter søke om, og motta, tilskudd for en gruppering av helårsarrangører innen samme fylke.

Man kan selvfølgelig argumentere for at dette er en konkurransevridende situasjon all den tid det ikke fins tilsvarende strukturer innen vise, blues, folkemusikk, rock etc. Dette er en problemstilling vi gjerne tar tak i sammen med Norsk kulturråd og de nasjonale interesseorganisasjonene slik at vi i fellesskap kan oppnå gode ordninger for alle helårs konsertarrangører.

Norsk kulturråd har opprettholdt kravet om 40% regional medfinansiering til det statlige kompetansetilskuddet. Dette kravet har både skapt muligheter og hodebry for oss. Enkelte fylker har ikke hatt mulighet til å bidra med finansiering. Fylkespolitikkerne prioriterer ulikt i ulike regioner. Noen har regionteatre, regionorkestre, regionopera, knutepunktavtaler, egne organisasjoner innen DKS med mer som prioriteres høyere enn kompetanseutvikling innen musikkbransjen. I perioden fra 2010 til 2017 har staten kuttet betydelig i overføringen av *regionale utviklingsmidler* til fylkene i vår region. Dette har også hatt en effekt på fylkeskommunenes generelle økonomiske situasjon og deres muligheter for å prioritere kulturtiltak.

Vi registrerer at Kulturrådets notat slår fast at

Det er viktig at eventuelle organisatoriske og finansielle endringer er hensiktsmessige i den aktuelle region og fylke, og dessuten av eventuelle endringer i strukturen er ønsket av fylkene som bidrar i finansieringen.

I den forbindelse ser vi fram til et nærmere dialog mellom Norsk kulturråd og fylkeskommunene på Østlandet.

Samtidig vil vi også peke på at vi i dag arbeider for og med en befolkningsmessig og geografisk stor region. Nesten halvparten av landets befolkning bor i vår region. Vi spør oss derfor om det ikke bør vurderes å organisere tjenestetilbudet innen kompetanse og produksjon på en mer hensiktsmessig måte.

6. Behov for fakta?

Kulturrådets notat stiller spørsmål ved om produserende enheter ødelegger for det frie markedet. Samtidig tas det til orde for at smale sjangre mangler institusjoner. Kanskje bør det gjennomføres en utredning som kan ta rede på hva slags institusjoner det frie feltet trenger, og hvilke oppgaver disse eventuelt skal løse.

Hva er grunnen til at vi har 83 aktive jazzklubber i Norge? Er det arrangørstøtteordningen i Kulturrådet, Musikkutstyrsordningen, billettinntektene og momskompensasjonsordningen som er årsaken?

Hvordan står det nå egentlig til med alle folkemusikkarrangørene? Er det de to folkemusikkentrene som arrangerer alle turneene på folkemusikkscenene, eller fungerer markedet tilfredsstillende?

Og hva spilles egentlig på alle kulturhusene? Presenterer de "kommersielle" produksjoner med moms eller spilles det også smal musikk uten moms?

Vår påstand er at jazzen har det bedre enn folkemusikken, pønken og Samspill sine medlemmer. Men "bedre" er sannsynligvis ikke godt nok. Vår påstand er at selv om Norsk kulturråd mottar et enormt antall søknader fra både konsertarrangører og utøvere, så har vi likevel ikke et godt nok system for å bringe levende musikk i alle sjangre ut til hele landet. Vi mener at det trengs organisasjoner som kan sikre strukturene, bidra til verdiskapingen, drive kompetanseheving og produsere musikken i alle regioner.

Derfor ber vi Kulturrådet om at det foretas en kartlegging av det frie musikkfeltet slik at alle parter, både dere, vi, brukerne og offentligheten generelt, kan få fakta på bordet om hvordan det står til med de smale sjangrene – og om landets musikere, komponister, konsertarrangører og kulturhus klarer seg bra nok med markedet på den ene siden og Kulturrådets tilskuddsordninger på den andre siden.

Nina Kongtorp
Styreleder

Kari Grete Jacobsen
Daglig leder

Trond Moe
Prosjektleder